

Tlačová správa

Biedermeier

Hlavná kurátorka: Katarína Beňová

Kurátorky: Jana Švantnerová (SNG), Silvia Seneši Lutherová (VŠVU)

Grafický vizuál výstavy a katalógu: Palo Bálik

Termín: 19. jún – 1. november 2015

Miesto: Slovenská národná galéria, Esterházyho palác, 3. poschodie, Námestie L. Štúra 4, Bratislava

Návštevník galérie sa prostredníctvom výstavného projektu pod názvom Biedermeier zoznámí s výtvarným materiálom pochádzajúcim z rovnomenného umeleckého obdobia. Časový úsek ohraničený rokmi 1815/1820 – 1848/1860 budú v priestoroch SNG reprezentovať nielen v tom čase obľúbené žánre ako portrét, krajinomalba, zátišie a žánrové obrázky, ale výstavný repertoár je obohatený aj o drobné úžitkové predmety a nábytok. Biedermeierovská kultúra bola dôležitým politickým nástrojom na zachovanie sociálnej stability monarchie. Ústredným fenoménom bolo súkromie a domáci život rodiny, ktorý ponúkal vlastný priestor na realizáciu. Z toho dôvodu vznikla snaha skompletizovať a ponúknuť diela zamerané na reprezentačnú kultúru šľachtica, mešťana a formovanie jeho občianskeho priestoru. Zároveň je aj odhalený, v slovenskom prostredí doposiaľ opomínaný, príklon k praktickosti a ku komfortu, ktorý sa prejavil najmä v rámci rozvoja interiérového vybavenia. Tieto tendencie sa môžu chápať ako základ pre neskoršie moderné zmýšľanie v tvorbe interiérových zariadení.

V snahe čo najdokonalejšieho zachytenia a sprostredkovania „atmosféry“ doby biedermeiera ponúkame návštevníkom skutočne výživný tematický okruh. Ten začína politicko-spoločenskou situáciou mierového obdobia v strednej Európe po Viedenskom kongrese cez súdobú cenzúru a centralizmus Viedne až po revolučný rok 1848 a dekádu nasledujúcu po ňom. V rámci súkromného života je reflektované budovanie rodinných väzieb, zbožnosť a sakralita. Citový fenomén je pritom zachytený v dvoch hlavných prejavoch doby, a to v rámci posilnenia viery, ale aj zároveň súkromného citového sveta človeka. Ďalej sa môže návštevník oboznámiť s vyššou aj nižšou spoločnosťou a so vzájomným ovplyvňovaním dobového umeleckého vkusu, rovnako aj s modernizáciou príbytkov, dobovým vnímaním prírody, či už neživej alebo živej, reflektovaným v umení najmä krajinomalbou či zátišiami. Na druhej strane bola pre obdobie biedermeiera podstatná aj modernizácia spoločnosti, nové technické vynálezy (daguerotypia a pod.), rozvoj nových technológií a tvarové riešenia pre dobový dizajn, ako aj téma

cestovania a turistiky (vlaková a parná doprava, kúpele, Tatry). Záver tvorí výber zo štedro zachovaného materiálu portrétnej reprezentácie, štylizácie jednotlivých spoločenských vrstiev a sebareprezentácie, ktorý sa prejavil nielen v maliarstve a sochárstve, ale aj v úžitkovom umení. Tieto témy reflektujú aj názvy jednotlivých sekcií výstavy: Medzi empírom a biedermeierom; Od Viedenského kongresu k revolúcii; Každodenný život v období biedermeiera; Citový svet; Pozri sa na mňa; Živá a neživá príroda; Cesty modernizácie.

Kurátorský tím sa zameriaval na predstavenie diel pochádzajúcich predovšetkým zo slovenských galerijných a múzejných zbierok, pričom sa na výstave v malom počte objavujú výpožičky z maďarských zbierok s provenienciou určenou na naše dnešné územie.

Výber vystavujúcich autorov:

Franz Eybl, Friedrich von Amerling, Anton Einsle, Jozef Ginovsky, Peter Michal Bohúň, Jozef Božetech Klemens, Vojtech Klimkovics (Klimkovič), Imrich Klimkovics, Štefan Ferenczy, Ladislav Dunajský, Ferdinand von Lüttendorff, Jakub Marastoni, Friedrich Lieder, Ján Rombauer, Jozef Czauczik, Anton Canzi, Ján Erhlinger, Eduard Gurk, Adam Alexander Ehrenreich, Sebastián Majsch a ďalší. Zároveň sú na výstave prezentovaní dizajnéri a návrhári úžitkových predmetov, napríklad Ján Justh z Kežmarku (nábytok), Jozef Oppitz z Košíc (sklo), Ján Hanff tiež z Košíc (zlatník), Matej Rombauer z Prešova (zlatník), Samuel Libay z Banskej Bystrice (zlatník), členovia rodiny Becker z Bratislavy (zlatníci), Anton Thalmer, Ferdinand Hoffmann, Francz Lobmaier (hodinári), ako i predmety stupavskej, kremnickej a košickej kameniny a sklární v Zlatne.

Zoznam galérií a múzeí:

Balneologické múzeum v Piešťanoch, Expozícia historického nábytku a klávesových hudobných nástrojov v Markušovciach, Galéria mesta Bratislavy, Galéria umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch, Iparmúvészeti Múzeum v Budapešti, Magyar Nemzeti Galéria – Szépművészeti Múzeum v Budapešti, Magyar Nemzeti Múzeum v Budapešti, Múzeum mesta Bratislavy, Múzeum mincí a medailí v Kremnici, Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi, Múzeum v Kežmarku, Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi, Múzeum vo Sv. Antone, Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, Opátstvo Jasov, Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne, Referenčná zbierka Katedry fotografie a Katedry reštaurovania VŠVU v Bratislave, Slovenské banské múzeum v Banskej Štiavnici, SNM – Historické múzeum v Bratislave, SNM – Múzeá v Martine / Etnografické múzeum v Martine, Slovenské národné múzeum – Múzeum Betliar, SNM – Múzeum Bojnice, SNM – Múzeum Červený Kameň, SNM – Spišské múzeum v Levoči, Slovenský národný archív v Bratislave, Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici, Šarišská galéria v Prešove, Šarišské múzeum v Bardejove, Vlastivedné múzeum v Hlohovci, Východoslovenská galéria v Košiciach, Východoslovenské múzeum v Košiciach, Západoslovenské múzeum v Trnave, Zbierka Linea v Bratislave, Židovské komunitné múzeum v Bratislave.

K výstave vyšiel katalóg s rovnomerným názvom v rozsahu 160 strán s úvodnou štúdiou hlavnej kurátorky výstavy a editorky katalógu Kataríny Beňovej a s heslovou časťou členenou identicky podľa tém výstavy.

K výstave je pripravená aj samostatná webstránka www.biedermeier.sng.sk. Na platforme nového Webu umenia ponúka výber diel z katalógu a ich prehľad podľa sekcií. Viaceré obrázky diel sú dostupné v pôvodnej veľkosti, k vybraným dielam budú postupne pribúdať texty alebo ďalší obsah, ktorý sa nepodarilo „vtesnať“ do katalógu.

Slovenské elektrárne, spoločnosť skupiny Enel, sú najväčším výrobcom elektriny na Slovensku a Enel je druhou najväčšou energetickou spoločnosťou v Európe; celkovo pôsobí v 40 krajinách po celom svete. Slovenské elektrárne i Enel sú partnermi významných spoločenských inštitúcií, v rámci ktorých podporujú mnohé významné projekty a podujatia.

Svoju spoločenskú zodpovednosť pri podnikaní nazývajú **Energiou pre krajinu** – Energia pre kultúru, Energia pre šport, Energia pre vzdelanie, Energia pre prírodu a Energia pre život. Sú to sféry aktivít – energie, ktorými elektrárne podporujú rozvoj spoločenskej zodpovednosti pri podnikaní (CSR), prezentujú inovatívne projekty v oblasti trvalej udržateľnosti a v neposlednom rade prinášajú nové iniciatívy v oblasti umeleckého osvetlenia budov. Spoločnosť v spolupráci s Enel Sole predstavila inovatívne LED osvetlenie na budove KHB v Bratislave s cieľom zatraktívniť fasádu kultúrneho stánku a priniesť návštevníkom mesta nový zážitok z hry farebných svetiel.

V rámci programu **Energia pre kultúru** sú Slovenské elektrárne dlhodobým partnerom Slovenskej národnej galérie, významnej spoločenskej inštitúcie, ktorá každý rok prináša zaujímavé výstavy zo sveta umenia a kultúry. Jedinečné exponáty obdivovali návštevníci na výstavách **Nové Slovensko, Prerušená pieseň, Talianska maľba, Dve krajiny** a nesporne umeleckým zážitkom bude aj novootvorená výstava **Biedermeier**, ktorej sú Slovenské elektrárne generálnym partnerom.

Ponuka sprievodných programov k výstave

Sobota 20. 6. / 13.00 – 16.00

O kvetoch: Reč kvetov v biedermeierovských časoch

O kvetoch v období pokoja, v časoch biedermeiera, budú rozprávať kurátorky čerstvo otvorenej výstavy Biedermeier Katarína Beňová a Jana Švantnerová

Maľovanie kvetín bolo špecifickým žánrom, pri ktorom maliari často spolupracovali s botanikmi. Prírodu zobrazovali verne, nehľadali v nej drámu, nevytvárali zložité kompozície. Naopak, vo svojej tvorbe išlo často o rešpekt k prírodnému poriadku, ktorého je človek súčasťou. Kvety sa stali symbolickým alternatívnym spôsobom vyjadrovania a ich reč bola všeobecne zrozumiteľná...

V období biedermeiera a – určite to platí aj dnes – je kvetinový **aranžmán** ideálny pre zvýraznenie výnimočnosti rodinnej oslavy, stretnutia rodiny na nedeľnom obede alebo aj pracovného stretnutia. Znamená, že si chvíle strávené s hosťami vážite a sú pre vás dôležité.

Inšpirovaní dielami na výstave si pripravíme aranžmán vo váze. Predstavíme sortiment a aranžérsky materiál, s ktorými budeme pracovať. K základným vizuálnym vlastnostiam formy patria tvar, veľkosť, farba, textúra a poloha. A práve tvaru, veľkosti a polohe sa budeme hlbšie venovať. Použijeme cabbage rose, pivonky, matiolu, kosatce, maky a populus.

Počas workshopu bude zabezpečené občerstvenie.

Každý účastník/účastníčka si domov odnesie hotový kvetinový aranžmán a malý darček.

Berlinka, Esterházyho palác, Námestie L. Štúra 4, Bratislava

Cena a platba: 59 € / osoba / workshop

Kapacita workshopu je limitovaná, preto je potrebné prihlásiť sa dopredu a platbu za workshop uhradiť do 3 dní od potvrdenia rezervácie. Rezervácie: zuzana.palicova@sng.sk

Štvrtok 25. 6. / 18.00

Kurátorský výklad na výstave Biedermeier

Výstavou sprevádzajú hlavná kurátorka výstavy Katarína Beňová a kurátorka Jana Švantnerová

Esterházyho palác, 3. poschodie, Námestie L. Štúra 4, Bratislava

Vstupné 4 € / 2 €

Nedeľa 19. 7. / 16.30

Siesta v galérii: Biedermeier

Nedeľný pohodový výklad s lektorom prierezovo predstaví celú výstavu Biedermeier

Esterházyho palác, 3. poschodie, Námestie L. Štúra 4, Bratislava

Vstup voľný

Nedeľa 2. 8. / 16.30

Siesta v galérii: Biedermeier

Nedeľný pohodový výklad s lektorom

Esterházyho palác, 3. poschodie, Námestie L. Štúra 4, Bratislava

Vstup voľný

Nedeľa 30. 8. / 16.30

Siesta v galérii: Biedermeier

Nedeľný pohodový výklad s lektorom

Esterházyho palác, 3. poschodie, Námestie L. Štúra 4, Bratislava

Vstup voľný

Štvrtok 24. 9. / 18.00

Zrkadlo duše obyvateľa. Nábytok a obytný interiér v biedermeieri

Prednáša kurátorka výstavy Biedermeier Silvia Seneši Lutherová (VŠVU)

Esterházyho palác, átrium a 3. poschodie, Námestie L. Štúra 4, Bratislava

Vstupné 2 €

Štvrtok – piatok / 1. 10. – 2. 10.

Konferencia k výstave Biedermeier

K výstave sa bude konať medzinárodná odborná konferencia na tému Biedermeier v strednej Európe, ktorú pripravujú kurátorky výstavy

Esterházyho palác, Berlínka, Námestie L. Štúra 4, Bratislava

Ďalšie sprievodné programy, ktoré pripravujeme k výstave, budú zverejnené na www.sng.sk a v programových bulletinoch SNG.

Generálny partner výstavy: Slovenské elektrárne, člen skupiny Enel

Voľný vstup do SNG v roku 2015 vďaka J&T Banke